

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ
ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ФІНАНСОВІЙ ЗЛОЧИННОСТІ»

(вибіркова)
для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»

Харків
2024

Матеріали для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Криміналістичні засоби протидії економічній та фінансовій злочинності» (вибіркова) для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»/ розробн.: О. В. Курман, М. В. Костенко, О. Л. Мусієнко. Харків: Нац. юрид.ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 54 с.

Розробники:

Курман Олександр Васильович,
кандидат юридичних наук, доцент

Костенко Марина Володимирівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Мусієнко Олег Леонідович,
кандидат юридичних наук, доцент

ВСТУП

«Криміналістичні засоби протидії економічній та фінансовій злочинності» є ситуаційною навчальною дисципліною, яка викладається з метою надання теоретичних положень та практичних рекомендацій, що розроблені на підставі вимог кримінального та кримінального процесуального права, узагальнень слідчої практики, використання яких з урахуванням особливостей конкретного кримінального правопорушення та слідчої ситуації допомагає визначити оптимальну систему слідчих (розшукових) дій для встановлення істини у кримінальному провадженні. Оволодіння знаннями з криміналістичної методики, тактики та отримання належних практичних умінь є обов'язковими для детектива, слідчого, прокурора, слідчого судді, співробітників органів правопорядку, оскільки виконувані ними функції безпосередньо пов'язані із застосуванням саме їх.

Мета навчальної дисципліни «Криміналістичні засоби протидії економічній та фінансовій злочинності» – формування цілісного уявлення про засоби криміналістичної тактики та методики розслідування економічних та фінансових кримінальних правопорушень та основних умінь по застосуванню практичних навичок, необхідних для ефективної діяльності слідчих, дізнавачів, оперативних співробітників, детективів НАБУ, прокурорів, слідчих суддів у протидії економічній та фінансовій злочинності.

Завданнями є: оволодіння основними поняттями та змістом криміналістичних технологій та рекомендацій; освоєння структури та змісту окремої криміналістичної методики; вивчення обставин, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості; опанування видами та формами взаємодії правоохоронних, контролюючих органів, державних органів влади та управління, підприємств, установ, організацій й громадськості в розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості; оволодіння криміналістичними засобами та методами нейтралізації протидії розслідуванню; набуття навички аналізу будь-якої слідчої ситуації на підставі первинної інформації та розробки програми дій слідчого щодо її вирішення; формування вміння висувати версії та планувати розслідування одноосібно та у складі слідчо-оперативної групи; набуття компетентностей стосовно використання криміналістичних технологій у слідчо-розшуковій практиці; оволодіння особливостями тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій та їх комплексами в залежності від виду кримінального правопорушення.

Місце навчальної дисципліни «Криміналістичні засоби протидії економічній та фінансовій злочинності» у структурі освітньо-професійної програми:

- належить до циклу професійно-практичних дисциплін;
- базується на: «Кримінальному праві», «Кримінальному процесі»,

«Криміналістиці», «Порівняльному правознавстві», «Фінансовому праві»;

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: “Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці”, “Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці”, “Порівняльне правознавство”.

Кореквізити: “Державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика”.

Мета практичних занять – допомогти здобувачам у засвоєнні, закріпленні та систематизації відповідних теоретичних знань, а також їх застосуванні при виконанні практичних завдань; озброїти їх науково-методичним комплексом відомостей, необхідних для вироблення навичок розкриття і розслідування окремих видів кримінальних правопорушень у різних слідчих ситуаціях.

Обсяг і структура навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Сутність криміналістичних технологій розслідування кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості				
1.		Тема 1. Теоретичні основи та криміналістичні технології протидії економічній та фінансовій злочинності	12	2	2	8
2.		Тема 2. Особливості взаємодії в розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової	12	2	2	8

		спрямованості				
3.		Тема 3. Особливості організації та планування розслідування кримінальних правопорушень слідчо-оперативними групами	12	2	2	8
4.		Тема 4. Криміналістичні засоби подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	48	8	8	32
		Модуль 2. Особливості використання криміналістичних технологій розслідування кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості				
5.		Тема 5. Криміналістичні методи дослідження носіїв інформації (документів)	12	2	2	8
6.		Тема 6. Використання матеріалів фінансових контролюючих органів та внутрішніх перевірок при розслідуванні кримінальних правопорушень	12	2	2	8
7.		Тема 7. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	12	2	2	8

8.		Тема 8. Розслідування злочинних посягань у сфері функціонування державної фінансової системи (ст. 199 КК України)	12	2	2	8
9.		Тема 9. Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням встановлених митних правил (ст. 201, 201-1 КК України)	12	2	2	8
10.		Тема 10. Розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України)	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	72	12	12	48
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Сутність криміналістичних технологій розслідування кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості				
		Тема 1. Особливості	40	2	2	36

		взаємодії в розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості				
		<i>Разом</i>	40	2	2	36
		Модуль 2. Особливості використання криміналістичних технологій розслідування кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості				
		Тема 1. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	40	2	2	36
		Тема 2. Розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України)	40	2	2	36
		<i>Разом</i>	80	4	4	72
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	6	108

Для здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Сутність криміналістичних технологій				

		розслідування кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості				
1.		Тема 1. Теоретичні основи та криміналістичні технології протидії економічній та фінансовій злочинності	12	2	2	8
2.		Тема 2. Особливості взаємодії в розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	12	2	2	8
3.		Тема 3. Особливості організації та планування розслідування кримінальних правопорушень слідчо-оперативними групами	12	2	2	8
4.		Тема 4. Криміналістичні засоби подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	48	8	8	32
		Модуль 2. Особливості використання криміналістичних технологій розслідування кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості				
5.		Тема 5. Криміналістичні методи дослідження носіїв інформації (документів)	12	2	2	8

6.		Тема 6. Використання матеріалів фінансових контролюючих органів та внутрішніх перевірок при розслідуванні кримінальних правопорушень	12	2	2	8
7.		Тема 7. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	12	2	2	8
8.		Тема 8. Розслідування злочинних посягань у сфері функціонування державної фінансової системи (ст. 199 КК України)	12	2	2	8
9.		Тема 9. Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням встановлених митних правил (ст. 201, 201-1 КК України)	12	2	2	8
10.		Тема 10. Розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України)	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	72	12	12	48
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

СПИСОК НОМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСІХ ТЕМ

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
3. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> (дата звернення: 11.12.2022).
4. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10. 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
6. Про національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
7. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1991 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
9. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-12.: 05.01.2017. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
10. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
11. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).
12. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

13. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України: Наказ СБУ від 29.05.2015 р. № 371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-15#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

14. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

15. Про затвердження Інструкції про проведення судово-медичної експертизи: Наказ МОЗ України від 17.01.1995 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

16. Про затвердження Інструкції про порядок проведення судових експертиз та експертних досліджень паспортних документів Головним експертно-криміналістичним центром Державної прикордонної служби України: Наказ МВС України від 18.11.2013 р. № 1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2086-13#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

17. Про затвердження Інструкції про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України: Наказ від 11.09.2001 р. № 785. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1066-01#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

18. Про затвердження Інструкції про порядок формування, ведення та використання оперативно-довідкового і дактилоскопічного обліку в органах внутрішніх справ та органах (установах) кримінально-виконавчої системи України: Наказ МВС України та ДДУПВП від 23.08.2002 р. № 823/188. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-02#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

19. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

20. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Наказ МВС України від 06.07.2017 № 570, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.07.2017 р. за № 918/30786. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

1. Алексеев О. О., Весельський В. К., Пясковський В. В. Розслідування

окремих видів злочинів: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2018. 319 с.

2. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навч. посіб. / С. Є. Абламський та ін. 2-ге вид., доп. і перероб. Харків: Панов А. М., 2019. 207 с.

3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2018. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія. 952 с.

4. Журавель В.А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан: монографія. Харків: Право, 2021. 448 с.

5. Економічна безпека та фінансові розслідування: концепти, прагматика, інструментарій забезпечення: монографія / Т. Г. Васильців та ін.; за заг. ред. О. І. Вівчар. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 394 с.

6. Криміналістичне забезпечення виявлення і розслідування злочинів: монографія / С. В. Ківалов, та ін.; за ред. В. В. Тіщенко. Одеса: Гельветика, 2018. 428 с.

7. Криміналістика: підручник у 2-х т.Т.1 / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

8. Криміналістика: підручник у 2-х т.Т.2 / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.

9. Криміналістика: підручник : у 2 т. Т. 1 / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової. Харків. Нац. ун-т внутр. справ, 2018. 384 с.

10. Криміналістика: підручник : у 2 т. Т. 2 / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової. Харків. Нац. ун-т внутр. справ, 2018. 312 с.

11. Лисенко С. Як розкривати економічні злочини. Рекомендації фахівця: монографія. Київ: «Персонал», 2018. 324 с.

12. Лазарєв А. П. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні: теорія та механізм реалізації: монографія. Харків: Право, 2019. 210 с.

13. Настільна книга слідчого / дізнавача. Процесуальні дії у досудовому розслідуванні. Основні процесуальні документи. / Д.В. Журавльов та ін. Київ: ЦУЛ, 2021. 432 с.

14. Поліщук О. В. Організаційно-правові засади перевірки відомостей про кримінальні правопорушення до початку досудового розслідування: монографія. Одеса: Букаєв В. В., 2019. 212 с.

15. Пчеліна О. В. Теоретичні основи формування та реалізації методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності: монографія. Харків: В справі, 2017. 522 с.

16. Ромців О. І. Протидія розслідуванню злочинів у сфері службової діяльності: особливості виявлення та подолання: монографія. Львів : Растр-7, 2018. 291 с.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ФІНАНСОВІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Питання для обговорення

1. Сутність криміналістичних (методичних) технологій та рекомендацій.
2. Напрямки і шляхи удосконалення криміналістичних технологій розслідування кримінальних правопорушень.
3. Структура окремої криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень.
4. Поняття і сутність криміналістичної характеристики кримінального правопорушення. Елементи криміналістичної характеристики.
5. Типові версії у структурі окремої криміналістичної методики.
6. Поняття, сутність та види слідчих ситуацій у методиці розслідування кримінального правопорушення.

1. У Київський ВП ГУНП у Харківській області 30.08.20.. р. на 10 годину надійшло повідомлення від В. О. Куркіна про те, що під час прогулянки із своїм собакою в лісовому масиві він побачив згорілий автомобіль «Ніссан Альмера» з європейськими номерами з сильно обгорілим трупом на місці водія всередині автомобіля.

При огляді місця події встановлено, що причиною загоряння був вибух через застосування оборонної ручної осколкової гранати Ф-1. Крім того, документи власника авто і водійське посвідчення особи, яка знаходилась за кермом, відсутні. Труп направлено до відділення Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи.

Дане повідомлення внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань 30.08.20.. р. за ознаками кримінального злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України.

Судово-медичною експертизою встановлено, що смерть настала в результаті нанесення особі колото-різаних ран гострим ріжучим предметом (орієнтовно стилетом або кортиком) у ділянку серця приблизно 20 – 21 серп. 20.. р.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики.*
2. *Побудуйте та обґрунтуйте слідчі версії.*
3. *Установіть слідчу ситуацію та охарактеризуйте її.*

2. Антоненко Н.Т. у службовому кабінеті адміністративного будинку ГУНП у Житомирській області, 25.01.2018 р. під час допиту його як свідка у кримінальному провадженні звернувся до оперуповноваженого УЗЕ у

Житомирській області з пропозицією вчинити дії, спрямовані на приховання фактів незаконності походження лісопродукції, яку було викрито останнім на території його деревообробного цеху, відсутності відповідних дозвільних документів, які підтверджують законність функціонування вказаного цеху, а також виявлених порушень від відповідних контролюючих органів. Одночасно Антоненко. здійснив спробу надати за це службовій особі 5 000 грн. Оперуповноважений відмовився від запропонованих грошей.

Ознайомтеся з кримінальним провадженням та дайте відповіді на наступні питання:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*

2. *Які обставини необхідно встановити у процесі досудового слідства?*

3. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести?*

3. До чергової частини Білоцерківського ВП 01.02.20.. р. надійшла заява від представника ТОВ «Біофарма-інвест» (Київська область, м. Біла Церква, вул. Київська, 37) про те, що о 9 годині 01.02.20.. р. невідомі особи (особа) шляхом зламу входних дверей проникли до офісних приміщень та викрали п'ять ноутбуків, зламали сейф, з якого вкрали 25 000 грн, печатку та штамп. Під час огляду місця події встановлено, що приміщення, яке орендує ТОВ «Біофарма-інвест», знаходиться під охороною, але сигналізація була відключена; входні замки механічно не пошкоджені. На сейфі виявлено велику кількість відбитків пальців рук. Дане повідомлення внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань 01.02.20.. р. за ознаками кримінального злочину ч. 3 ст.185 КК України.

Вивчіть обставини кримінального провадження та:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики.*

2. *Висуньте та обґрунтуйте слідчі версії.*

3. *Окресліть, які гласні та негласні слідчі (розшукові) дії необхідно провести.*

4. У досудовому розслідуванні встановлено, що громадянин України П. О. Іванов у лютому 20.. р., перебуваючи у м. Чикаго (США), придбав у нествановленої особи 165 патронів до мисливської нарізної вогнепальної зброї калібру 7,62x51 мм (.308Win), у супермаркеті металеву конструкцію каркасу підставки для взуття, яку розібрав і у її порожнині помістив вказані патрони. Пізніше з метою приховання від митного контролю та переправлення із США до України зазначених патронів П. О. Іванов 26.02.20.. р. здав металеву підставку для взуття до відділення міжнародного поштового відправлення. Крім того, у митну декларацію № CV913365769CA вніс неправдиві відомості, що у поштовому відправленні знаходяться одяг, господарські товари та тумбочка.

Ознайомтеся з кримінальним провадженням та дайте відповіді на такі питання:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики.*

2. *Висуньте та обґрунтуйте слідчі версії.*
3. *Які обставини необхідно з'ясувати у процесі розслідування?*
4. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести?*

5. У результаті проведення оперативно-розшукових заходів співробітниками СБУ Закарпатської області встановлено, що О. М. Ляшко та М. В. Юхно незаконно придбали вогнепальну зброю, а саме: пістолет-кулемет Скорпіон та боєприпаси (набої калібру 7.65 мм у кількості 50 штук) і намагалися їх продати. З метою реалізації злочинного наміру О. М. Ляшко надіслав Т. М. Бурцеву за допомогою засобів мобільного зв'язку повідомлення про те, що замовлене надійшло, номер банківської картки на ім'я М. В. Юхна для передоплати грошових коштів за зброю та боєприпаси. Т. М. Бурцев 08.04.20.. р.здійснив перерахування коштів на банківську картку у розмірі 60000 грн.

Дане повідомлення внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Розглянувши матеріали кримінального провадження, дайте відповіді на наступні питання:

1. *Висуньте та обґрунтуйте слідчі версії.*
2. *Які обставини необхідно з'ясувати у процесі розслідування?*
3. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії треба провести?*

Список літератури

Колесниченко А. Н., Коновалова В. Е. Криминалистическая характеристика преступлений: учеб. пособие. Харьков: Юрид. ин-т, 1985. 93 с.

Коновалова В. Е. Версия: концепции и функции в судопроизводстве. Харьков: Консум, 2000. 146 с.

Гула Л. Ф., Крижановський А. С. Практикум з криміналістики. Методика розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. 371 с.

Методика розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. / О. І. Гарасимів та ін. 2-ге вид., перероб. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 312 с.

Методика і тактика розслідування злочинів: навч.-метод. посіб. / В. В. Тіщенко та ін. 4-те вид., допов. й уточн. Одеса: Юридична література, 2019. 105 с.

Старушкевич А. В. Криміналістична характеристика злочинів: навч. посіб. Київ: Правник – НАВСУ, 1997. 44 с.

Тіщенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія. Одеса: Фенікс, 2007. 260 с.

Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.

Шевчук В. М. Тактичні операції у криміналістиці: теоретичні засади формування та практика реалізації: монографія. Харків: Апостіль, 2013. 440 с.

Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз): монографія. Харків: Харків юрид., 2007. 431 с.

Т е м а 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ В РОЗКРИТТІ Й РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

Питання для обговорення

1. Поняття і принципи організації взаємодії при розкритті і розслідуванні кримінальних правопорушень.
2. Види і форми взаємодії детектива, слідчого з іншими суб'єктами в розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень.
3. Організаційно-тактичні основи міжнародного співробітництва при розслідуванні кримінальних правопорушень.

1. До Снятинського ВП Косівського ВП ГУНП в Івано-Франківській області 22.07.20.. р. на 17 годину надійшло повідомлення від служби «102» про те, що о 16 годині 40 хвилин вулицею Коробінською, що у с. Джурів Снятинського району, рухався автомобіль «Віто 111CDI», реєстраційний номер АТ 0923 ВА, з одноосьовим причепом, в якому відбувся вибух піротехнічних засобів, внаслідок чого пошкоджено вищевказаний автомобіль. Водій і невідома особа, яка в цей час знаходилась неподалік, отримали тілесні ушкодження у вигляді вибухової травми, численних поранень тулуба і кінцівок. Вони були доставлені до Снятинської ЦРЛ із діагнозом: «Вибухова травма, множинні садна тулуба та кінцівок».

Проаналізуйте обставини кримінального провадження та визначте:

1. Які форми взаємодії слідчого з учасниками кримінального провадження?
2. Яких спеціалістів слід залучити до проведення слідчих (розшукових) дій?
3. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?

2. У результаті проведення оперативно-розшукових заходів встановлено, що у період з січня до вересня 20.. року, маючи та реалізуючи злочинний умисел, направлений на вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 204 КК України, гр. Бондаренко за оголошенням в Інтернеті придбав у невстановленої особи незаконно виготовлені алкогольні напої, а саме водно-спиртову суміш, розливу у пластикові пляшки об'ємом 10 л. та тетрапакові упаковки без етикеток об'ємом від 2-х до 3-х л. кожна з написом Finlandia vodka of Finlandia, загальним розміром 153 л та підакцизний товар – спирт етиловий, розлитий у

пластикові пляшки без етикеток об'ємом 10 л. кожна, у загальному розмірі 700 л за ціною 40 грн. за літр, які з метою подальшого незаконного зберігання та збуту транспортував на належному йому автомобілі «Geely модель Fe-1» до місця свого проживання, де зберігав до 19.09.20.. року. За даними матеріалами зареєстровано кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 204 КК України.

Ураховуючи обставини кримінального провадження, визначте:

- 1. Форми взаємодії слідчого з учасниками кримінального провадження.*
- 2. Які гласні й негласні слідчі (розшукові) дії необхідно провести?*
- 3. Яких спеціалістів варто залучити до цих слідчих (розшукових) дій?*

3. Н. В. Шаповал займає згідно з наказом № 33 від 02.07.2019 року посаду менеджера з обслуговування та кредитування приватних осіб у відділенні № 1 ПАТ «Креді Агріколь Банк», є уповноваженим на введення даних про клієнта у програмному забезпеченні та програмних комплексах цього банку, що використовується для продажу фізичним особам відповідних продуктів банку, оформлення пакета документів (юридичної справи) та договорів вкладного рахунка, занесення до програмних комплексів параметрів клієнтів, договорів, рахунків, карток тощо. На досудовому слідстві встановлено, що 18.02.20.. року Н. В. Шаповал, маючи доступ до ключів, паролів, кодів, несанкціоновано, за відсутності заяви-погодження від В. І. Куценка, за допомогою службового комп'ютера та присвоєного йому логіна та пароля втрутився у роботу автоматизованої системи названого вище банку та вніс неправдиві відомості про факт підключення розрахункового карткового рахунка В. І. Куценка до системи дистанційного обслуговування клієнтів «ID - BANK», здійснивши при цьому підключення В. І. Куценка та перерахування грошових коштів, а саме сформував завідомо неправдивий електронний розрахунковий платіжний документ на переказ коштів, відповідно до якого без згоди В. І. Ткаченка перерахував 49 000 грн. з карткового рахунка В. І. Куценка, відкритого у ПАТ «Креді Агріколь Банк», на рахунок, відкритий у ПАТ КБ «ПриватБанк», на ім'я Н. В. Шаповал, де через банкомати зняв 27 000 грн., а решту відправив за покупку смартфона Apple iPhone 7 Plus 128Gb.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

- 1. Які види та форми взаємодії слідчого з учасниками кримінального провадження вбачаються?*
- 2. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести для розслідування кримінального правопорушення?*

4. Гр. Лисенко на автовокзалі у м. Житомир 24.01.20.. року приблизно о 17 годині придбала щось у невстановленої досудовим розслідуванням особи у прозорому поліетиленовому пакеті. Під час огляду Лисенко у приміщенні Богунського ВП ГУНП у Житомирській області виявилось, що у ньому

знаходились тридцять таблеток рожевого кольору неправильної геометричної форми, які вона добровільно надала. Згідно із висновком експертизи таблетки містять 3,4-метилендіоксиметамфетамін, що належить до особливо небезпечних психотропних речовин, обіг яких заборонено. Підозрювана вину заперечувала і стверджувала, що знайшла це у вбиральні. Однак при знятті інформації з транспортних телекомунікаційних мереж зафіксовані розмови Лисенко з невстановленими слідством особами щодо придбання та оплатного збуту зазначеного, зі змісту яких зрозуміло, що Лисенко неодноразово це робила.

Після вивчення обставин кримінального провадження визначте:

1. Особливості взаємодії слідчого та спеціаліста під час огляду вилучених об'єктів.

2. Які судові експертизи треба призначити? Які питання слід поставити експерту?

3. Особливості взаємодії слідчого та експерта у процесі проведення експертизи.

5. Від гр. Міхно. надійшла заява до слідчого управління, в якій викладено корупційну схему, за якою представники іноземної компанії надавали неправомірну вигоду за сприяння у здійсненні видобутку бурштину в Україні шляхом, зокрема, незаконного впливу на посадових осіб Держгеокадастру, Держлісагентства, Держгеонадр України, органів місцевого самоврядування з метою безперешкодного ухвалення рішень на користь зазначеної іноземної компанії.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та визначте:

1. Слідчу ситуацію на початку кримінального провадження.

2. Які дії потрібні для вилучення документації з видобутку бурштину?

3. Тактичні особливості взаємодії слідчого зі спеціалістами при проведенні досудового розслідування

4. Які гласні й негласні слідчі (розшукові) дії необхідно провести на початку кримінального провадження?

6. Досудовим розслідуванням встановлено, що гр. Вовк, не зареєструвавшись як суб'єкт підприємницької діяльності і не отримавши ліцензії інструктора атракціону, дозволу на введення атракціону в експлуатацію, а також не придбавши сертифікованого спорядження, без погодження з Микуличинською сільською радою в порушення «Правил будови і безпечної експлуатації атракціонної техніки» у смт. Микуличин на вул. Космонавтів незаконно встановив над руслом гірського потоку саморобну канатну переправу з двох сталевих канатів. Крім того, самовільно виготовив у вигляді лямочного пояса спорядження, яке використовував для надання платних послуг бажаючим здійснити переправу. Під час руху гр. Тунчик. через потік сталевий канат розірвався, у результаті чого він упав зі значної висоти на землю та одержав

численні травми, що спричинило його смерть. При огляді місця події виявлено труп Тунчик., сліди речовини бурого кольору, розірвані канат та саморобне лямочне спорядження.

Вивчіть обставини кримінального провадження та сформулюйте відповіді на питання:

- 1. Які гласні й негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?*
- 2. Яких спеціалістів слід залучити до них?*
- 3. Які експертизи треба призначити? Які питання необхідно поставити експерту?*

Список літератури

Алексейчук В. І. Огляд місця події: тактика і психологія: монографія. Харків: Апостіль, 2011. 232 с.

Взаємодія при розслідуванні економічних злочинів: монографія / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. Харків: Курсор, 2009. 320 с.

Гаврилюк В. І., Дубина В. І., Даничук М. П. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України на напрямку протидії торгівлі людьми. Київ: Цифра, 2015. 171 с.

Даниляк А. В. Особливості взаємодії під час розслідування економічних злочинів, вчинених організованими групами: монографія. Харків: Панов А. М., 2019. 232 с.

Данієль А. В., Використання можливостей електронних засобів масової інформації у розслідуванні кримінальних правопорушень: монографія. Харків: Право, 2019. 192 с.

Досудове розслідування: навч. посіб. / Р. І. Благута та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 599 с.

Сущенко В. М. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням: поняття, зміст, планування та організація: монографія. Харків: Право, 2018. 222 с.

Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. наказом МВС України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: затв. наказом МВС України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини під час воєнного стану на території України: затв. наказом МВС України, МОЗ України, Офісу Генерального прокурора України від 09.03.2022 р. № 177/450/46. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0317-22#n7#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Порядок спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами: затв. наказом МВС України від 24.07.2017 р. № 621. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-17#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Т е м а 3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНИМИ ГРУПАМИ

Питання для обговорення

1. Поняття і принципи групового методу розслідування кримінальних правопорушень.
2. Організаційні форми групового методу розслідування кримінальних правопорушень.
3. Основи планування розслідування злочинів груповим методом.
4. Завдання, функції та організація роботи чергової слідчо-оперативної групи.
5. Цільова (тимчасова) та спеціалізована слідчо-оперативна група.
6. Міжнародна слідча група – її завдання і порядок створення.

1. До Національного антикорупційного бюро України звернулася дружина підозрюваного К. В. Хлопова з заявою про те, що старший прокурор групи прокурорів Офісу Генерального прокурора України О. О. Купеник в одному з кримінальних проваджень вимагав 20 000 доларів США за укладення угоди про визнання винуватості з двома особами, підозрюваними у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України, на умовах призначення покарання та звільнення від його відбування з випробуванням. У разі відмови від «пропозиції» старший прокурор групи прокурорів О. О. Купеник погрожував підозрюваним покаранням у виді позбавлення волі на строк 11–12 років.

За умовами «угоди» 20 000 доларів США мали бути сплачені двома

траншами. Перший – 15 000 доларів США як завдаток, решта (5 000 доларів США) – перед скеруванням до суду укладених між ним як прокурором у кримінальному провадженні та підозрюваними угоди про визнання винуватості.

Визначивши обставини кримінального провадження, дайте відповіді на питання:

1. Як необхідно організувати розслідування на початку кримінального провадження?

2. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести на початку кримінального провадження для затримання посадовця ГПУ?

3. Які експертизи треба призначити у цьому кримінальному провадженні?

2. Під час досудового розслідування встановлено, що 20.03.20.. року неповнолітня особа В. О. Штакал, діючи за вказівкою М. О. Ткаченка, при спілкуванні в мережі Інтернет з М. В. Кондратенком призначила йому зустріч біля зупинки метро «Армійська» у м. Харків. У той самий день приблизно о 19 годині вона привела М. В. Кондратенка (за попередньою домовленістю з М. О. Ткаченком) до лісосмуги, що знаходиться на вул. Плитковій у м. Харків, де на них вже очікували М. О. Ткаченко та невідомою досудовим слідством особа. На території лісосмуги М. В. Кондратенку були нанесені удари М. О. Ткаченком та невідомою особою, які спричинили згідно з висновком судово-медичної експертизи синці та садна на голові і правій руці. Погрожуючи фізичною розправою, вони змусили М. В. Кондратенка зняти з себе весь одяг. Після чого відкрито заволоділи грошима потерпілого в сумі 350 грн. та мобільним телефоном «Qimo Quest 507» вартістю 2000 грн., заподіявши потерпілому шкоду на загальну суму 2350 грн.

Знову діючи за вказівкою М. О. Ткаченка, 25.03.20.. р. неповнолітня особа В. О. Штакал при спілкуванні в мережі Інтернет призначила побачення В. О. Миргородському біля станції метро «Тракторний завод» у м. Харків. У той самий день вона о 17 годині 30 хвилин привела В. О. Миргородського в обумовлене раніше з М. О. Ткаченком місце до лісосмуги на вул. Миру м. Харків, де вже знаходилися М. О. Ткаченко та М. В. Фоменко. У лісосмузі за клубом «Роял» до В. О. Миргородського ззаду підбігли М. О. Ткаченко та М. В. Фоменко, почали наносити численні удари руками і ногами по різних частинах тіла та, погрожуючи фізичною розправою, змусили зняти з себе весь одяг. В. О. Штакал всі знущання знімала на відеокамеру мобільного телефону. Після цього у потерпілого забрали шкіряну куртку, смартфон Хіаомі та гроші у сумі 320 грн.

Продовжуючи скоєння злочинів, 27.03.20.. р., 29.03.20.. р., 01.04.20.. р., 07.04.20.. р. неповнолітня особа В. О. Штакал разом з М. О. Ткаченком та М. В. Фоменком за попередньою змовою, діючи за відпрацьованою схемою, пограбували І. В. Сотника, П. П. Зіркова, О. В. Лузана і С. О. Чубаня. Своїми

діями нанесли тілесні ушкодження потерпілим, викрали чотири смартфони, одну шкіряну куртку і три болоньові куртки, а також готівкові кошти на загальну суму 9 357 грн.

Вивчіть обставини кримінального провадження та дайте відповіді:

- 1. Яку групу треба створити для розслідування цих злочинів?*
- 2. Визначте склад учасників групи.*
- 3. Які гласні та негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?*

3. До Департаменту кіберполіції Національної поліції України звернулися представники ТОВ «БСМ» із заявою про те, що 06.07.20.. року приблизно о 45 хвилині на першу на сервери установи здійснена DDoS-атака, яка призвела до блокування та спотворення процесу обробки інформації, унаслідок чого заблоковано працездатність сервісу прийому-переказу платежів та доступ агентів до модуля адміністрування системи і перегляду особистої статистики.

Під час допиту заявників встановлено, що ТОВ «БСМ» займається прийомом платежів на користь операторів стільникового зв'язку та інших провайдерів на території України. У зазначений час почалась аномальна мережева активність, яка проявилася у завантаженні каналу зв'язку на 100 %. Дана атака полягала у величезній кількості звертань до web-сервера по Інтернет протоколу TCP на 80 порт. При обробці такої кількості звертань до web-сервера витрачається велика кількість ресурсів, що призводить до відмови в обслуговуванні. Так само 07.07.20.. року було зареєстровано атаку на 443 порт по протоколу TCP із встановленням безлічі з'єднань та миттєвим їх припиненням.

На електронну адресу підприємства 08.07.20.. року надійшов лист від невідомої особи, яка заявила, що відповідальність за вказані DDoS-атаки бере на себе, за «певну оплату» пропонувала позбавити від них та допомогти у поліпшенні системи безпеки й придушити конкуруючі компанії шляхом DDoS-атаки. За свої послуги невідомий запросив 250 000 грн., які необхідно перерахувати на рахунок електронної платіжної системи Webmoney Transfer R23068491844. У разі відмови атаки будуть продовжені. Листи надходили з різних IP-адрес, що належать провайдеру «Воля». За даними, отриманими в результаті моніторингу мережі, встановлено, що особа, причетна до організації DDoS-атаки, може користуватися в мережі Інтернет псевдонімом «Wolf».

Розгляньте обставини кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

- 1. Кого слідчому необхідно залучити до розслідування кримінального правопорушення? .*
- 2. Які обставини необхідно встановити?*
- 3. Які слідчі (розшукові) дії слід провести?*

4. Досудовим розслідуванням встановлено, що 03.07.2021 року в сел.

Покотилівка Харківського району у лісосмузі виявлено тіло 15-річної дівчини. За висновком судово-медичних експертів дівчину згвалтували і задушили. При огляді місця події встановлено, що вбита лежала на спині. На її ногах відсутнє взуття, зняті джинси, одна сережка жовтого кольору у правому вусі. На тілі вбитої наявні тілесні ушкодження: синці, зокрема на шиї, розбиті губи, множинні садна. Документів та інших речей не було.

У тому самому селищі у лісосмузі поблизу Покотилівської залізничної станції 21.07.2021 року знайдено тіло 17-річної дівчини. При огляді місця події встановлено, що вбита лежала на спині, сукня розірвана, одна сережка жовто-червоного кольору у правому вусі, на ногах немає взуття. На тілі вбитої – синці, губи розбиті, множинні садна і синці на шиї. Документи та інші речі відсутні. За висновком судово-медичних експертів дівчину згвалтували і задушили.

При роботі з архівними матеріалами встановлено, що у межах зазначеної території 03.08.2015 року було виявлено тіло 19-річної дівчини. Вбита лежала на спині, чорна спідниця розірвана, одна сережка білого кольору з червоним камінням у правому вусі. На ногах відсутнє взуття, зняті джинси. Документів та інших речей немає. Висновок судово-медичних експертів такий самий, як і попередні. Злочин на даний час не розкрито.

Після з'ясування обставин кримінального провадження визначте:

- 1. Яку групу треба створити для розслідування цих злочинів?*
- 2. Склад учасників групи.*
- 3. Завдання та функції учасників групи.*
- 4. Які гласні та негласні слідчі (розшукові) дії необхідно провести для встановлення підозрюваної особи?*

5. До Офісу Генерального прокурора України з Польщі надійшли матеріали щодо підозри осіб у вчиненні розбійного нападу із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень.

Відповідно до матеріалів розслідування поліцією Польщі, які отримав Офіс ГП України, встановлено, що 03.05.20.. року затримані гр-ни Будко, Могилов і Галушко (жителі м. Вінниця) у польському м. Лешно у приміщенні ТФ «Евакс», яке належало гр-ну Польщі Чесельському, вчинили напад із застосуванням насильства на польських бізнесменів Барандовського і Пизяка. Останні зайшли до приміщення з наміром купити оргтехніку і мали при собі готівкою суму в польських злотих, еквівалентну майже 150 000 доларів США. Поліцією Польщі встановлено, що організатором злочину був сам власник фірми «Евакс» Чесельський, який повідомив про співучасть у злочині Будка, Могилова і Галушка. Допитані як свідки вони заперечували свою причетність до злочину і пояснили, що перебували в Польщі на заробітках. Однак тіла потерпілих польських бізнесменів Барандовського і Пизяка польська поліція виявила у м. Лешно у квартирі, яку знімали Будко, Могилов і Галушко, коли перебували у Польщі. До того ж після відвідування Польщі Будко, Могилов і Галушко придбали нові автомобілі імпортного

виробництва.

Для проведення очних ставок за домовленістю з поліцією м. Лешно до України етапований Чесельський.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді:

1. Яку групу треба створити для розслідування цього злочину?
2. Встановіть склад учасників групи.
3. Назвіть завдання та функції учасників групи.
4. Якими нормативно-правовими актами регулюються ці питання?

Список літератури

Гаврилук В. І., Дубина В. І., Даничюк М. П. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України на напрямку протидії торгівлі людьми. Київ: Цифра, 2015. 171 с.

Гордін Л. Я. Слідчо-оперативна група: проблеми створення та діяльності: монографія. Харків: ФІНН, 2009. 192 с.

Лисенко С. Мистецтво розшукових операцій: навч. посібник. К: Вид-во Людмила, 2019. 268 с.

Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія. Харків: Арсіс, ЛТД, 2007. 576 с.

Методика і тактика розслідування злочинів: навч.-метод. посіб. / В. В. Тіщенко та ін. 4-те вид., допов. й уточн. Одеса: Юридична література, 2019. 105 с.

Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. наказом МВС України від 07.07.2017 р. № 575. Дата оновлення: 07.07.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: затв. наказом МВС України від 06.07.2017 р. № 570. Дата оновлення: 15.09.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Про Національне центральне бюро Інтерполу: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 р. № 220. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/220-93-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

11.04.2024).

Порядок дій органів (підрозділів) Національної поліції в разі виявлення осіб, транспортних засобів і документів, відомості щодо яких містяться в банках даних інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерполу: затв. наказом МВС України від 02.10.2018 р. № 808 [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1202-18#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1202-18#Text) (дата звернення: 11.04.2024).

Т е м а 4. КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ПОДОЛАННЯ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

Питання для обговорення

1. Поняття та сутність протидії розслідуванню кримінальних правопорушень.
2. Форми прояву протидії при розслідуванні окремих видів кримінальних правопорушень.
3. Внутрішня протидія розслідуванню (у формі приховання злочину, його наслідків або причетних до нього осіб).
4. Зовнішня протидія розслідуванню (форми і способи).
5. Класифікація суб'єктів протидії розслідуванню кримінальних правопорушень.
6. Організаційно-тактичні заходи подолання протидії розслідуванню.
7. Тактика подолання лжесвідчень та викриття неправдивих показань.

1. Детективи територіального управління Бюро економічної безпеки України у Львівській області під час досудового розслідування за фактом умисного ухилення від сплати податків службовими особами ПП «Авто-Рівне» за ознаками злочину, передбаченого ч. 3 ст. 212 КК України, дійшли висновку, що у кримінальному провадженні необхідно дослідити деякі фінансово-господарські операції ПП «Авто-Рівне» із контрагентами товариства та перевірити фактичність проведених фінансово-господарських операцій. На запит детектива згідно зі ст. 93 КПК України надати документи отримана відповідь, що у них містяться відомості, які належать до комерційної таємниці, і тому це є неможливим. У судове засідання з розгляду клопотання на одержання тимчасового доступу детективом до цих документів представники ПП «Авто-Рівне» не з'явилися. На підставі ухвали слідчого судді детектив прибув до офісного приміщення ПП «Авто-Рівне» з метою ознайомлення та зняття копій з зазначених в ухвалі слідчого судді документів. Директор підприємства О. Ю. Тимофєєв заявив, що надати доступ до документів він не може через те, що вони знаходяться у сейфі в кабінеті бухгалтера О. В. Лук'янової, яка на цей час поїхала у службових справах до іншої організації. Крім того, відсутній юрист підприємства, який

готує скаргу до апеляційного суду про незаконність виданої ухвали. Ключів від кабінету та сейфа у нього немає. На прохання детектива був наданий номер мобільного телефону бухгалтера, але на дзвінки ніхто не відповідав. Як потім з'ясувалось, у О. В. Лук'янової було два номери телефонного зв'язку.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та визначте:

- 1. Форму протидії розслідуванню злочину, охарактеризуйте її.*
- 2. Суб'єктів протидії розслідуванню цього злочину.*
- 3. Тактичні прийоми подолання цієї протидії.*
- 4. Найбільш доцільну тактику дій детектива у цій ситуації.*

2. До УСБ України звернувся приватний підприємець В. В. Олексіїв із заявою про те, що у нього вимагають хабар. На допиті повідомив наступне. Він орендує декілька приміщень на території державного підприємства загальною площею 150 м². У грудні поточного року спливає строк оренди. Директор державного підприємства В. О. Бородін під час зустрічі заявив, що продовжувати договір оренди не буде через те, що В. В. Олексіїв нібито не виконував умов договору в частині дотримання санітарних правил утримання приміщень. Через декілька днів до В. В. Олексіїва звернулась невідома особа, яка сказала, що вона «неофіційно представляє інтереси Б. і може допомогти у вирішенні питання». За свої послуги невідомий хотів отримати винагороду у розмірі 3000 доларів США. Цю особу підприємець декілька разів бачив разом із директором В. О. Бородіним. Крім того, В. В. Олексіїв повідомив, що у нього таких грошей немає, бо його бізнес дозволяє лише частково задовольнити побутові потреби і сплачувати податки. За даним фактом розпочате досудове розслідування.

Слідчим вирішено провести тактичну операцію «Затримання на гарячому» при передачі грошей і затримати посередника разом із директором В. О. Бородіним. Для організації задуму одержані з банку 3000 доларів США, номери яких були переписані і помічені спеціальним розчином, покладені у поштовий конверт. Передача поштового конверта на зустрічі посередника з заявником В. В. Олексіївим зафіксована. Посередник після отримання поштового конверта пішов до приймальні директора В. О. Бородіна, де заглянув до кабінету і зайшов. Через 15 хвилин до службового кабінету директора В. О. Бородіна увійшли працівники правоохоронного органу та почали проводити обшук, у процесі якого ні грошей, ні поштового конверта не знайдено. Огляд рук і верхнього одягу директора В. О. Бородіна та посередника за допомогою ультрафіолетового освітлення ніяких міток (слідів) не виявив.

На допиті директор В. О. Бородін та посередник І. В. Ванько свідчили, що ніяких домовленостей з В. В. Олексіївим про продовження оренди в них немає, в отриманому конверті була перепустка на виїзд особистого автотранспорту І. В. Ванька.

Після ознайомлення з обставинами кримінального провадження

визначте:

- 1. Форму протидії розслідуванню злочину, охарактеризуйте її.*
- 2. Суб'єктів протидії розслідуванню цього злочину.*
- 3. Тактичні прийоми подолання цієї протидії.*
- 4. Найбільш доцільну тактику дій слідчого у цій ситуації.*

3. До Управління Національної поліції України у Дніпропетровській області звернувся представник місцевого меблевого комбінату із заявою про те, що до них 06.04.20.. р. на підприємство з пропозицією придбати продукцію прийшла особа, яка назвалася представником приватного підприємства «Інтеркім», надала довіреність на своє ім'я, видану директором Д., і копії установчих реєстраційних документів. За умовами договору меблевий комбінат передає свою продукцію ПП «Інтеркім» на суму 150 000 грн. після передоплати у розмірі 10%, а іншу частину коштів їм буде перераховано упродовж трьох місяців. Через скрутний фінансовий стан та проблеми з реалізацією меблів комбінат погодився на ці умови. Сума у розмірі 15 000 грн. була внесена до каси підприємства готівкою, однак через три місяці інша частина коштів не надійшла. Спроби зв'язатися телефоном або відвідати офіс у м. Харків за вказаною в договорі адресою ні до чого не призвели.

У процесі проведення досудового розслідування слідчим встановлено, що ПП «Інтеркім» зареєстроване за три місяці до зазначених подій за паспортом особи, яка на той час померла, але значилася власником та директором підприємства. Місцем юридичної реєстрації є орендований номер у готелі міста. Під час аналізу кримінальних зведень з'ясовано, що аналогічні дії вчинені злочинцями й до ПАТ «Карловська меблева фабрика» (Полтавська область), ПАТ «Красноградська меблева фабрика» (Харківська область), ПАТ «Зоря» (Кіровоградська область). Усього своєю «підприємницькою» діяльністю злочинці завдали збитків меблевим виробникам на загальну суму 610 000 грн.

Після ознайомлення з обставинами кримінального провадження визначте:

- 1. Форму протидії розслідуванню кримінального правопорушення, охарактеризуйте її.*
- 2. План розслідування кримінального правопорушення.*

4. У Шевченківський ВП Куп'янського ГУНП у Харківській області 30.06.20.. р. на 21 годину надійшло повідомлення від В. О. Бондаренка про те, що за місцем свого мешкання (вул. Польова, 18) знайшов дружину О. С. Бондаренко мертвою. Вона покінчила життя самогубством через повішення на дереві за будинком.

Під час огляду місця події інших слідів насильницьких дій не виявлено. Труп відправлено для проведення судово-медичної експертизи до Шевченківського районного відділення судово-медичної експертизи

Харківського обласного бюро судово-медичної.

На допиті В. О. Бондаренко пояснив, що жили вони дружно, не сварились, але дітей не мали, про що загинула дружина дуже сумувала. У той день десь о 15 годині разом завітали на день народження до С. О. Климчука. О 17 годині дружина покинула їх, бо у неї розболілась голова, а він ще залишився і тільки о 20 годині 45 хвилин пішов додому. В. О. Бондаренко зазначив, що не п'є, але, на жаль, тимчасово ніде не працює, а підробляє на прохання сусідів по господарству.

С. О. Климчук із дружиною підтвердили, що після того, як жінка пішла, В. О. Бондаренко був з ними і пішов приблизно о 20 годині 40 хвилин. Інших гостей допитати не встигли.

Сусідки з будинків 15 та 17 з вулиці Польової пояснили, що подружжя Бондаренків часто сварилось, чоловік постійно пиячив, бив дружину, а не працював уже років п'ять. Крім того, дружина В. О. Бондаренка казала їм, що це все їй набридло, вона вижене його з хати, бо будинок належав їй.

У висновку судово-медичної експертизи зазначалось, що смерть настала через асфіксію, але є дві странгуляційні борозни, а на тілі застаріли синці.

Спираючись на обставини кримінального провадження, визначте:

- 1. Форму протидії розслідуванню злочину, охарактеризуйте її.*
- 2. Суб'єктів протидії.*
- 3. Тактичні прийоми подолання лжесвідчень та викриття неправдивих показань.*

5. У Холодногірське ВП ГУНП у Харківській області 30.08.20.. р. на 21 годину надійшло повідомлення від В. О. Ляшенка про те, що його дочка К. В. Ляшенко зґвалтована та пограбована невідомим чоловіком у його квартирі, яка розташована на восьмому поверсі багатоповерхівки.

На допиті К. В. Ляшенко повідомила, що вона поверталась з вечірніх курсів, підійшла до під'їзду, відкрила його своїм ключем, увійшла і побачила чоловіка у чорній болоньовій куртці біля ліфта, до якого вони разом зайшли. Вона натиснула кнопку восьмого поверху, а він – дев'ятого. Коли вона почала виходити, невідомий теж вийшов, вдарив в обличчя рукою, змусив відкрити двері до квартири, потім вштовхнув її туди і закрив двері. Наказав не кричати, бо буде бити, і почав грубо зривати з неї одяг. Потім затягнув до кімнати, повалив на диван і зґвалтував. Після цього одягнувся, забрав із сумочки смартфон Apple iPhone, гроші у сумі 975 грн., золотий ланцюжок з ший. Потерпіла стверджувала, що вона його майже не бачила і впізнати не зможе.

Через кілька днів батько потерпілої повідомив, що донька розповіла йому, що дуже злякалась, тому не усе розказала, бо гвалтівник погрожував, що знає, де вона живе, і буде приходити кожного дня, щоб її бити і гвалтувати. Крім того, вона зазначила, що добре його запам'ятала і може впізнати, до того ж укусила за руку і пошкрябала йому поперек нігтями.

Через три дні її батько інформував слідчого, що невідомий чоловік зустрів дочку і погрожував убивством, якщо вона не забере заяву з поліції.

Вивчивши обставини кримінального провадження, визначте:

1. *Форму протидії розслідуванню злочину, охарактеризуйте її.*
2. *Суб'єктів протидії.*
3. *Які тактичні прийоми допиту потерпілої необхідно застосувати для отримання правдивих й повних показань?*

Список літератури

Зеленецький В. С., Куркин Н. В. Обеспечение безопасности субъектов уголовного процесса. Харьков: КримАрт, 2000. 404 с.

Забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальні завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації: монографія / С.С. Вітвіцький та ін. Київ: Дакор, 2021. 244 с.

Лисиченко В. К. Проблеми теорії та практики подолання протидії розслідуванню окремих різновидів злочинів, вчинених організованими групами, злочинними організаціями: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2012. 319 с.

Орлов П. І., Волобуєв А. Ф., Осика І. М. Протидія економічній злочинності. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. 568 с.

Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія. Дніпропетровськ: Дніпропетров. держ. ун-т внутр. справ, Ліра ЛТД, 2015. 432 с.

Плетенець В. М. Теорія та практика організаційно-тактичного забезпечення розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу громадській безпеці: навч.-практ. посібник. Дніпропетровськ: Дніпропетров. держ. ун-т внутр. справ, 2014. 132 с.

Семенов В. В. Розслідування вбивств, прихованих інсценуванням: монографія. Харків: Вид. Вапнярчук Н. М., 2006. 144 с.

Шепітько М. В. Злочини у сфері правосуддя: еволюція поглядів та наукові підходи до формування засобів протидії: монографія. Харків: Право, 2018. 408 с.

Щур Б. В. Тактика нейтралізації протидії розслідуванню злочинів, вчинених організованими групами: монографія. Харків: Гриф, 2005. 176 с.

Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12. 1993 р. № 3782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Порядок здійснення заходів безпеки щодо особистої охорони, охорони житла і майна осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, працівників суду і правоохоронних органів, членів їх сімей та близьких

родичів: затв. наказом МВС України від 12.10.2021 р. № 752. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1398-21#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Т е м а 5. КРИМІНАЛІСТИЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НОСІЇВ ІНФОРМАЦІЇ (ДОКУМЕНТІВ)

Питання для обговорення

1. Документи як носії важливої інформації. Криміналістична класифікація документів.
2. Поняття «документообігу» і вимоги до його організації. Оформлення порядку руху документів на підприємстві. Етапи документування фінансових та господарських операцій.
3. Способи дослідження документів фінансово-господарської діяльності працівниками правоохоронних органів (формальний, нормативний, арифметичний). Хронологічний і порівняльний аналізи господарських операцій для виявлення ознак кримінальних правопорушень
4. Способи інтелектуального підроблення документів. Безтоварні та безгрошові документи.

1. Співробітниками НП в Закарпатській обл. було викрито злочинну групу, яке впродовж останніх двох років займалася незаконним вивозом лісоматеріалів до сусідньої країни. У злочинних схемах приймали участь 8 суб'єктів підприємницької діяльності Закарпатської, Хмельницької і Львівської областей. Злочинці подавали до митниці підроблені документи про походження лісоматеріалів і виготовлення з них пиломатеріалів для експорту. Згідно документів лісопродукція нібито була придбана в Хмельницькій і Львівській областях. Насправді, ліс незаконно було вирубано на Закарпатті «чорними» лісорубами. За попередніми даними незаконно було вивезено за межі України щонайменше 5 тис. куб. м лісу на 3 млн. грн.

Вивчивши обставини кримінального провадження, визначте:

1. Які способи підроблення документів вбачаються?
2. Які документи необхідно отримати слідчому та у який спосіб?
3. Які методи (прийоми, способи) огляду документів доцільно використати слідчому під час їх вивчення?

2. Під час ревізії, яка проводилась на енергогенеруючому підприємстві “ТЕЦ 2”, була здійснена перевірка обґрунтованості списання матеріалів на виробництво (металу для виготовлення кабельних коробів). Перевіркою встановлено, що виготовлення кабельних коробів було доручено підприємству “Промтехмет”. З цією метою у постачальника “Метал +” був придбаний металевий лист у кількості 43 т., у тому числі: товщиною 2 мм – 30 т. та товщиною 1,5 мм – 13 т. За даними обліку вказана кількість металу

повністю отримана від постачальника та оприбуткована. За попередніми висновками ревізора кількість металу, який витрачений на виготовлення коробів не співпадає з кількістю оприбуткованого, певна частина виробів зварена з металу іншої товщини та не відповідає ТУ замовлення.

Визначивши обставини кримінального провадження, дайте відповіді на питання:

- 1. Яким чином слідчий може перевірити (підтвердити або спростувати) цю інформацію?*
- 2. Які документи необхідні слідчому для вивчення?*
- 3. Які методи (прийоми, способи) вивчення документів та господарських операцій доцільно застосувати слідчому?*

3. В акті заміру кількості палива «Бензин А-95», що надійшло від постачальника на АЗС зазначено, що в присутності посадових осіб: оператора-касира Ч., інженера з експлуатації К., водія бензовозу Т. та експедитора Л. було визначено кількість доставленого бензину. Паливо доставлено експедитором постачальника Л. на АЗС автоцистерною № 3541, яка встановлена на автомобіль VOLVO держ. № АХ 8360 ВС, що належить АТП «Східтранс». Автоцистерна перевірена ТОВ «Спільне українсько-німецьке підприємство «Товариство технічного нагляду ДІЕКС» 05.10.2020 р. На цистерну виданий паспорт № 435/99 в якому зазначена її місткість - 9400 літрів. При обстеженні виявлено, що автоцистерна опломбована двома свинцевими пломбами «56116», одна з яких знаходилась на заливній горловині, а інша - на зливному крані. Цілісність пломб не порушена, автоцистерна опломбована пломбами постачальника. При відкритті цистерни візуальним оглядом виявлено, що висота заливу знаходиться нижче калібрувальної позначки. При замірі висоти заливу метрштоком виявилась висота = 95,55 см, щільність 0,7785, при температурі 13°C. Через відсутність калібрувальних таблиць на автоцистерну, паливо було злито в місткість №2 для зберігання бензину. Попередньо був здійснений замір залишків. До заливу висота палива в місткості № 2 становила 33,5 см, що відповідає 1055 л. Після зливу палива в місткість висота заливу становила 155,7 см, що відповідає 10255 л. Згідно з супроводжувальними документами (накладна без номера від 20.03.2021 р.) відпущено палива 9400 л. У накладній відсутній номер, підстава постачання, не вказана кількість в кілограмах. Причину нестачі бензину Л. пояснити не зміг.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та визначте:

- 1. Робочі слідчі версії та обґрунтуйте їх*
- 2. Які документи необхідні слідчому для вивчення?*
- 3. Які процесуальні дії доцільно провести на початковому етапі розслідування?*

4. Співробітниками НП було розпочате кримінальне провадження щодо

одного із керівників комерційного банку, який привласнив незаконним шляхом 1,5 млн. грн., що належали вкладникам банку. Під час розслідування встановлено, що ця особа, маючи доступ до справ вкладників, використав їх анкетні дані і оформив на вкладників більше 60 сфальсифікованих кредитних договорів. Кредитні кошти були перераховані підозрюваним на рахунки декількох центрів конвертацій і переведені в готівку.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та визначте:

- 1. Які документи необхідно отримати слідчому та у який спосіб?*
- 2. На які обставини потрібно звернути увагу при вивченні документів?*
- 3. Які методи (способи, прийоми) дослідження документів необхідно застосувати слідчому?*
- 4. Які процесуальні дії доцільно провести на початковому етапі розслідування?*

5. Банкрутство ПАТ «Н-ська ТЕЦ» (99 % належить державі) розпочато у 2015 р. У грудні 2017 р. на підприємстві введено процедуру санації та призначено арбітражного керуючого, який і здійснив розтрату у 21 млн. грн. Цю ж особу рішенням Господарського суду Одеської області у грудні 2017 р. призначено ліквідатором ПАТ «Н-ська ТЕЦ».

Підозрюваний у порушення вимог законодавства, що регулює діяльність на ринку природного газу України, уклав договір про постачання природного газу між ПАТ «Н-ська ТЕЦ» та комерційною компанією, яка не мала технічної можливості виконати поставку, але кошти за договором у розмірі 21 млн. грн. від ПАТ «Н-ська ТЕЦ» отримала. Попередня правова кваліфікація дій – ч. 5 ст. 191 КК України.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді:

- 1. Які документи необхідно отримати слідчому?*
- 2. Які процесуальні дії необхідно провести для вилучення документації?*
- 3. На які обставини звернути увагу при вивченні документів слідчим?*

Список літератури

Аудит: підручник (в двох частинах) / Брадул О.М. та ін., за ред. Грушко В. І. 4-те вид. доп. і перероб. Київ: Вид-во Ліра-К, 2019. 324 с.

Арешонков В. В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: Маслаков, 2020. 466 с.

Аудит: навч. посібник / А.О. Баранова, Т.А. Наумова, А.І. Кашперська. Харків: ХДУХТ, 2017. 246 с.

Дії працівників поліції у разі виявлення економічних злочинів: методичні рекомендації / Кубецька О. М., Лазарєв В. О., Неклеса О. В. та ін. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т. внутр. справ, 2020. 76 с.

Дондик Н. Я., Дондик Г. П. Судова бухгалтерія: навч. посіб. Київ:

Центр учбової літератури, 2019. 208 с.

Досудове розслідування: навч. посіб. / Р. І. Благута та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 599 с.

Запотоцький А.П., Савицький Д.О. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві: монографія. Київ: БМК, 2011. 220 с.

Криміналістична тактика і методика виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються під час здійснення публічних закупівель у сфері охорони здоров'я: монографія / В. Л. Ортинський та ін.; за ред. В. Л. Ортинського. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. 299 с.

Падалка А. М. Теоретико-методологічні засади розслідування організованої злочинної діяльності у сфері оподаткування: монографія. Ірпінь: УДФС України, 2020. 367 с.

Рязанова Н. О. Аудит: навч.-метод. посіб. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 234 с.

Судова бухгалтерія: навч. посіб. / І. О. Ревак, О. І. Хомин, Ю.І. Кіржецький, С.І. Мельник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 328 с.

Франчук В. І. Детективна діяльність у сфері економічної безпеки: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 132 с.

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>. (дата звернення: 11.04.2024).

ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів» (Чинний від 01 вересня 2021 року). URL: https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf (дата звернення: 11.04.2024).

Тема 6. ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ФІНАНСОВИХ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ВНУТРІШНІХ ПЕРЕВІРОК ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Питання для обговорення

1. Значення матеріалів інвентаризацій для виявлення ознак кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості. Призначення та етапи інвентаризації.

2. Організаційно-тактичні особливості призначення й проведення ревізій на досудовому розслідуванні.

3. Взаємодія детектива, слідчого з ревізором у процесі підготовки та проведенні ревізії.

4. Використання матеріалів документальних й фактичних перевірок детективом, слідчим у процесі планування розслідування, їх аналіз та оцінка.

1. В результаті поданої заяви керівником продовольчого магазину «24/7» про вчинення крадіжки невідомими особами було відкрито кримінальне провадження. На місце вчинення крадіжки для проведення огляду місця події виїхала чергова слідча група. В результаті проведення огляду місця події було встановлено: проникнення було здійснено з задньої сторони приміщення, шляхом спилювання захисної решітки на вікні та видавлювання скла в середину приміщення магазину. На землі були розборсані цукерки, скло від розбитої пляшки з етикеткою коньяк «Білий аїст». В середині приміщення був безлад. Інших слідів проникнення не встановлено. Двері й замки без слідів фізичного механічного впливу. На звернення слідчого через добу керівником був представлений опис викрадених товарів на загальну вартість 225000 грн.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді:

1) чи є опис викрадених товарів документом на підставі якого можна визначити кількість й вартість товарі;

2) для встановлення кількості і вартості товарів які дії повинен зробити керівник;

3) які документи повинен представити керівник для визначення кількості й вартості товарі;

4) порядок оцінки представлених матеріалів слідчим;

5) у результаті оцінки матеріалів інвентаризації які рішення може прийняти слідчий.

2. До СВ Рівненського ВВП України в Рівненській області надійшла колективна заява від звільнених працівників щодо порушення законодавства про працю службовими особами ТОВ «КрісталКлін Сервіс». Слідчий Рівненського ВП ГУНП в Рівненській області відкрив кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172 КК України (Грубе порушення законодавства про працю).

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

1) До якого органу може звернутися слідчий про проведення позапланових ревізій та підстави такого звернення.

2) Які документи ТОВ «КрісталКлін Сервіс» має отримати слідчий для проведення слідчих (розшукових дій) під час досудового розслідування.

3. Під час досудового розслідування було встановлено, що комунальним закладом «Знамянська міської лікарні» було проведено публічну закупівлю вугілля кам'яного у ТОВ «Євроальянс ЛТД» на суму 516666 грн, відхиливши пропозицію ТОВ «Укрвугілляресурс» з ціною 359900 грн.

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

1) Чи можливе проведення інспектування у формі ревізії за таких обставин?

2) Які підстави проведення інспектування у формі ревізії?

3) Які документи підлягають вилученню?

4) Які заходи забезпечення кримінального провадження має вжити слідчий?

4. До СВ поліції надійшла колективна заява вчителів Шевченківської загальноосвітньої школи № 33, у якій йшлося про нецільове використання бюджетних за період часу з 01.01.2020 по 01.11.2021 рік. Під час досудового розслідування було встановлено, що вчителям заробітна плата нараховувалася несвоєчасно, не сплачувалися премії. На думку заявників, посадові особи Шевченківської загальноосвітньої школи № 33, зловживаючи своїм службовим становищем та перебуваючи у зговорі, працевлаштували підставних осіб до Шевченківської загальноосвітньої школи № 33, які фактично не працюють, а нараховані грошові кошти у вигляді заробітної плати та премій привласнюються посадовими особами вищезазначеного закладу.

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

1) Чи є підстави для проведення ревізії?

2) Які завдання необхідно поставити перед ревізором?

3) Які процесуальні дії має провести слідчий. Обґрунтуйте свою відповідь.

5. Згідно договору підряду №282/19 від 18.12.20.. року між Управлінням соціального захисту Валківської міської ради, в особі керівника відділу Нікуленко (замовник) та підприємством «Теплокар» (підрядник), в особі директора Кальницького, підрядник зобов'язався виконати ремонтно-відновлювальні роботи котельної № 2. Попередньо було встановлено, що по факту роботи були проведені тільки «на папері», однак згідно акту виконаних робіт, підписаного сторонами, всі умови договору підряду виконані повністю. На підставі цього акту згідно платіжних доручень №133 та №141 підприємству «Теплокар» було перераховано кошти на загальну суму 310 тис. грн.

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

1) Спеціалістів якого контролюючого органу доцільно залучити до розслідування?

2) Як слід оформити таку участь спеціалістів?

3) Які матеріали повинен отримати слідчий за результатами роботи спеціалістів?

Список літератури

Романів Є.М., Приймак С.В. Контроль і ревізія діяльності суб'єктів підприємництва: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2016. 444 с.

Хом'як Р. Л. Контроль і ревізія: навч. посіб. Львів: «Магнолія, 2006», 2016. 320 с.

Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024)

Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.04.2024)

Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Порядок проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 631. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/631-2013-п#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 р. № 1017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-п#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Порядок проведення контролюючими органами зустрічних звірок: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. № 1232. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1232-2010-п#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Порядок координації одночасного проведення планових перевірок (ревізій) контролюючими органами та органами державного фінансового контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 805. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/805-2013-п#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

ТЕМА 7. ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ СПРЯМОВАНOSTI

Питання для обговорення

1. Поняття спеціальних знань. Види та форми використання

спеціальних знань на досудовому розслідуванні.

2. Особливості участі спеціаліста-економіста під час проведення слідчих (розшукових) дій..

3. Судово-економічні експертизи при розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості.

4. Процесуальні і фактичні підстави для призначення судово-економічної експертизи. Організаційні особливості підготовки, призначення та проведення судово-економічних експертиз.

5. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим і судом..

6. Порівняльна характеристика судово-економічної експертизи та позапланової ревізії фінансово-господарської діяльності.

1. Слідчий, здійснюючи огляд вилучених первинних документів на поставку дизельного палива до однієї з військових частин, в графі «Кількість» виявив ознаки підчистки та виправлення цифрових позначень в одній із накладних. За результатами оцінки висновку технічної експертизи документів стосовно цієї накладної він вирішив провести ще одну судову експертизу з метою встановлення документальної обґрунтованості списання витрат пального на планові військові навчання на полігоні.

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

1) Який вид судової експертизи слід призначити? Поясніть прийняте слідчим рішення.

2. За актом планової документальної ревізії від 05.02.20... року виявлено порушення при здійсненні операцій з видачі авансових сум на відрядження. Встановлено, що бухгалтерія дослідного господарства НААН України «Зоря» здійснювала видачу грошових коштів на відрядження трьом особам, але документально підтверджено факт відрядження одного працівника. Слідчий виніс постанову про призначення судової експертизи.

На вирішення експерта поставлено питання: 1. Чи підтверджується документально висновок ревізора Північно-східного офісу Держаудитслужби (акт ревізії від 05.02.20.. року № 25) щодо нецільового використання підзвітних коштів у дослідному господарстві НААН України «Зоря», призначених для службових відряджень.

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

1) який вид експертизи необхідно призначити?

2) які матеріали потрібні для вирішення поставленого питання?

3. У вересні-жовтні 20.... року посадовими особами ТОВ «Проектмаш» шляхом списання заборгованості по заробітній платі працівникам підприємства у розмірі 250 000 грн. необґрунтовано було списано нараховані страхові внески на загальнообов'язкове державне страхування на суму 30 000 грн.

Під час досудового розслідування було проведено судово-економічну

експертизу у Дніпропетровському НДЕКЦ МВС України, згідно із висновком якої дії посадових осіб «Проектмаш» при списанні раніше нарахованих страхових внесків відповідають чинному законодавству. У подальшому було проведено повторну судово-економічну експертизу у Дніпровському НДІСЕ Міністерства юстиції України, згідно із висновком якої списання зазначених страхових внесків проведено із порушенням чинного законодавства.

Проаналізуйте слідчу ситуацію та запропонуйте шляхи її вирішення. Яке саме судово-експертне дослідження необхідно провести?

4. У ході досудового розслідування було з'ясовано, що невстановлені особи від імені директора «Саргон-Плюс» проводили по бухгалтерському та податковому обліках вказаного підприємства в підтвердження своїх витрат документи приватних підприємців. Постановою слідчого було призначено судово-економічну експертизу з метою встановлення факту несплати ПДВ та визначення розміру завданої шкоди. Вивчивши надані матеріали, експерт дійшов висновку про необхідність надання додатково актів зустрічних звірок з контрагентами та документів інвентаризації.

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

- 1) яким чином експерт повинен оформити своє рішення?*
- 2) які дії він може (зобов'язаний) вчинити в подальшому?*

5. До ХНДІСЕ ім. засл.професора Н.С. Бокаріуса надійшла постанова про призначення судово-економічної експертизи, акт планової документальної ревізії та пояснення директора підприємства. Згідно акту ревізії посадові особи АТ «Чугуївське» без укладання договору на реалізацію, шляхом зловживання службовим становищем, незаконно реалізували майно ДСГП «Колос», яке знаходилося у них на зберіганні.

На вирішення експерта було поставлено наступні питання: 1. Чи обґрунтовані висновки ревізії? 2. Чи правильні методи перевірки? 3. Чи використано ревізором всі можливі методи та прийоми дослідження бухгалтерських даних?

Розгляньте обставини кримінального провадження та визначіть:

- 1) чи надано достатньо матеріалів на експертизу?*
- 2) чи входить до компетенції експерта-економіста вирішення поставлених питань?*
- 3) чи правильно та коректно сформульовано питання експерту?*

Список літератури

Експертизи у кримінальному провадженні: наук.-практ. посіб. / М. С. Туркот, Н. В. Нестор, А. В. Столітній та ін. Київ: Норма права, 2020. 308 с.

Комісарчук Р. В. Судові експертизи при розслідуванні злочинів у сфері економіки: навч.-метод. посіб. Одеса: Гельветика, 2017. 92 с.

Поліщук І. Концептуальні основи застосування спеціальних знань під

час розслідування незаконного використання торговельних марок: монографія. Київ: Ліра-К, 2020. 248 с.

Судова експертологія: курс лекцій для слухачів магістратури юридичних вузів / Тертишник В. М., Варава В. В., Сачко О. В. / за заг. ред. В. М. Тертишника. Дніпро: ЛПРА, 2021. 208 с.

Судові експертизи в процесуальному праві України: навчальний посібник / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с.

Судові експертизи у кримінальному провадженні: навчальний посібник / Тіщенко В. В., Ріпенко А. І., Самойленко О. А. Одеса: Гельветика, 2021. 152 с.

Судова бухгалтерська експертиза: навч. посіб. / за ред. М. Д. Корінька. Київ: ТОВ «Август Трейд», 2015. 292 с.

Судово-бухгалтерська експертиза: підручник / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, В. А. Шепелюк. Київ: Кондор, 2015. 450 с.

Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій: навч. посіб. / Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с.

Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Тема 8. РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИННИХ ПОСЯГАНЬ У СФЕРІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ (СТ. 199 КК УКРАЇНИ)

Питання для обговорення

1. Криміналістична характеристика виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів

2. Обставини, що підлягають з'ясуванню у кримінальному провадженні.

3. Типові слідчі ситуації на початку кримінального провадження та комплекс слідчих (розшукових) дій щодо їх вирішення.

4. Побудова слідчих версій і планування розслідування.

5. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

1. Власник підвір'я Дужко., від якого 20.03.20.. року до ГУНП України надійшла заява, здає свій будинок квартирантам. Під час пошуку електродрилі побачив у гаражі, який розташований на підвір'ї, підпільний цех зі спеціальним обладнанням, пристосованим для масового виготовлення підакцизних товарів, а саме горілчаних виробів, у складі якого: пристрій для вироблення кришок та дозатори, лійки, спиртометри, пристрій для прорідження спиртової суміші. У гаражі на столі знайшов марки акцизного збору, ковпачки, кришечки, дозатори різних виробників алкогольних напоїв, плівку для обмотування паперових ящиків із горілчаною продукцією, інгредієнти для виробництва підробленої горілки, спирт загальним об'ємом 85 л, ящик із пустими пляшками для розлиття готової суміші, оцет, глюкозу в медичних ампулах. Крім того, у кімнаті житлового будинку виявив: струменевий кольоровий принтер марки «Ерson» та лазерний кольоровий принтер марки «Хегох», сканер, комп'ютер та марки акцизного збору в кількості 500 штук. У корзині для сміття він знайшов розірвані двосторонні кольорові роздруківки різної якості із зображенням купюр номіналом 50 та 100 грн. Д. пояснив, що всі ці речі та предмети належать його квартирантам, які на даний момент відсутні у місті, бо поїхали (з їх слів) на три дні у відрядження до іншої області.

Розгляньте обставини кримінального провадження, дайте відповіді на питання:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*
2. *Висуньте слідчі версії та обґрунтуйте їх.*
3. *Які процесуальні дії необхідно провести для розслідування?*

2. До Трускавецького ВП 07.08.20.. року звернулася гр. Фоміна із письмовою заявою про те, що 29.07.20.. р. приблизно з 18 години 55 хвилин до 19 години 40 хвилин працівник обмінного пункту валют, що знаходиться на території заправки «ОККО» на вул. Дрогобицькій у м. Трускавець Львівської області, реалізував їй купюру у 100 доларів США серії LF58195244F, яка виявилась підробленою. СВ Трускавецького ВП Дрогобицького ВП ГУНП у Львівській області 07.08.20.. року зареєстроване кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 199 КК України.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та визначте:

1. *Які гласні й негласні слідчі (розшукові) дії потрібні?*
2. *Яких спеціалістів варто залучити до проведення цих слідчих (розшукових) дій?*
3. *Які судові експертизи необхідні?*

3. До Управління національної поліції в Харківській області надійшов

анонімний дзвінок про замінування рейсового автобуса Дніпро-Харків. На посту Валки автобус було зупинено співробітниками поліції під приводом нібито порушення водієм правил дорожнього руху. Під час огляду транспортного засобу виявлено сіру безгоспну сумку з пачками грошей. Водій пояснив, що сумку йому передала у м. Дніпро невідома особа та попросила доставити в Харків, де на автовокзалі її повинні були забрати. За попереднім висновком спеціаліста гривневі купюри мають ознаки підроблення. Вибухівки не знайдено.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.*
2. *Які процесуальні дії потрібні?*
3. *Яких спеціалістів варто залучити до розслідування?*
4. *Які судові експертизи необхідні?*

4. По «гарячих слідах» на підставі заяви касира-продавця продуктового магазину було затримано місцевого мешканця гр. Васильчука за збут підробленої купюри номіналом 200 грн. Під час особистого обшуку у нього вилучено ще одну купюру 200 грн. з ознаками підроблення. На допиті гр. Васильчук пояснив, що він ніде не працює, постійного заробітку не має, заробляє на життя різною «халтурою». У день затримання до нього звернулася невідома особа, яка вийшла з припаркованого автомобіля Renault, та запропонувала за винагороду придбати в магазині алкогольні напої та продукти харчування, а потім у квітковому ларьку, що знаходиться поряд, ще букет роз. Невідомий чоловік пояснив, що тут працюють подруги його дружини, а все це він купляє для коханки і тому він не може засвітитися. У якості винагороди була обіцяна решта від 400 грн. Коли в магазині касир виявила підробку першої купюри і підняла крик, Васильчук злякався і втік до дому, де біля під'їзду і був затриманий працівниками поліції. Коли Васильчук вибігав з магазину, то автомобіля Renault поряд вже не було.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.*
2. *Визначте обставини, що потребують з'ясування.*
3. *Які процесуальні дії потрібно провести?*
4. *Які судові експертизи необхідні?*

5. Під час оформлення матеріалів ДТП співробітниками патрульної поліції в багажнику автомобіля було виявлено 300 пачок цигарок «Прима Срібна Синя», 300 пачок цигарок «Прима Срібна Червона» виробництва АТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» та 50 пачок цигарок «L&M Blue Label» виробництва ПрАТ «Філіпс Морріс Україна». Інспектор-криміналіст, який прибув за викликом у складі чергової СОГ, зробив припущення, що акцизні марки на пачках цигарок є підробленими. Власник автомобіля

пояснив, що напередодні він надавав свій транспортний засіб знайомому Зінченко, на якому той їздив на оптовий ринок за товаром (із його слів). Коли Зінченко віддавав автомобіль, то сказав, що «сьогодні не встиг відвезти товар на роботу, нехай він полежить в автомобілі, а через день він цигарки забере».

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.*
2. *Визначте обставини, що потребують з'ясування.*
3. *Які процесуальні дії потрібно провести?*
4. *Які судові експертизи необхідні?*

Список літератури

Алексеев О. О., Весельський В. К., Пясковський В. В. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2018. 319 с.

Бойко-Гагарін А. Фальшивомонетництво в Україні в імперську добу (1795-1917): монографія. Київ: Переяслав, 2020, 396 с.

Протидія злочинам, пов'язаним із виготовленням та обігом підроблених грошей: наук.-практ. посіб./Д. Никифорчук та ін. Київ: КНТ, НАВС, 2015. 102 с.

Криміналістичне дослідження паперових грошей [Текст] : посібник / О. В. Воробей ; Національна академія внутрішніх справ України. - Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2003. - 180 с.

Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів: Постанова Верховного суду України № 6 від 12.04.1996 р.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-96#Text> (дата звернення: 11.04.2024)

ТЕМА 9. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ВСТАНОВЛЕНИХ МИТНИХ ПРАВИЛ (СТ. 201, 201-1, 201-3, 201-4 КК УКРАЇНИ)

Питання для обговорення

1. Криміналістична характеристика контрабанди (ст. 201, 201-1 КК України)
 2. Обставини, що підлягають з'ясуванню у кримінальному провадженні.
 3. Типові слідчі ситуації на початку кримінального провадження та комплекс слідчих (розшукових) дій щодо їх вирішення.
 4. Побудова слідчих версій і планування розслідування.
 5. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій.
-
1. Із матеріалів кримінального провадження.

«...03.02.20.. року гр. Т. на власному автомобілі «Тойота Авенсіс» в'їхав на митний пост «Сеньківка», самостійно обрав для проходження митного контролю «зелений коридор», що вважається заявою громадянина про те, що переміщувані ним через митний кордон України предмети не підлягають письмовому декларуванню та не підпадають під встановлені законодавством заборони або обмеження щодо вивезення з митної території України. Під час відпрацювання орієнтування працівниками служби контррозвідки Чернігівського прикордонного загону на можливе перевезення у схожому автомобілі золотих монет 18 століття у повітряному фільтрі при поглибленому огляді було виявлено предмет, схожий на розібраний пістолет ПМ та 8 набоїв до нього.

Гр. Т. пояснив, що про пістолет він нічого не знав. Напередодні поїздки він відвідував автосервіс, щоб перевірити автомобіль перед подорожжю, де у нього виник конфлікт з майстром через неакуратність підготовчих робіт. Конфлікт був швидко вирішений та майстер вибачився і після чого Т. залишив ремонтну зону, і більше не був присутнім біля авто. За версією Т. пістолет та набої йому міг підкинути цей майстер або хтось із працівників автосервісу але з якою метою він не знає. Також після цього, він надавав своє авто у користування на декілька днів своєму куму але його він не підозрює. Про його майбутню поїздку за кордон на автомобілі знало близько 10 осіб.»

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.*
2. *Визначте обставини, що потребують з'ясування.*
3. *Які процесуальні дії потрібно провести?*
4. *Які судові експертизи необхідні?*

2. Під час огляду на митному посту автобуса міжнародного рейсу Одеса-Кишинів у багажному відділенні була виявлена картонна коробка в целофановому пакеті, на якій була приклеєна бірка з написом «Детали станка, г. Кишинев, Сергею». У коробці знаходилися три металевих предмета, схожих на холодну зброю: багнет та штик-ножі до автомата АКМ. Водій пояснив, що цей вантаж йому надав знайомий К. у м. Одеса та попросив доставити в м. Кишинів, де його забере інша людина.

На допиті гр. К. пояснив, що гуляючи з дитиною в парку свого мікрорайона знайшов пакет, в якому знаходилися ці три ножі, які він приніс додому та зберігав декілька місяців. У зв'язку з фінансовими труднощами, К. вирішив продати ці ножі та виклав оголошення на спеціалізованому форумі військової тематики. Через декілька днів до нього звернувся чоловік на ім'я «Сергій» та запропонував купити ці ножі. Гр. К. повідомив йому номер платіжної картки і «Сергій» перерахував кошти. Він вказав одразу, що ці ножі треба буде передати в м. Кишинів та зобов'язався повідомити пізніше як це зробити. Приблизно через місяць він написав К., щоб той передав ці ножі автобусом напрямку «Одеса-Кишинів» у пакунку з написом «Детали

станка, г. Кишинев, Сергею». Виконуючи домовленість К. звернувся до свого знайомого водія міжнародного автобусного рейсу з проханням доставити пакунок у м. Кишинів. Про те, що це холодна зброя К. не знав.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1. Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.

2. Визначте обставини, що потребують з'ясування.

3. Які процесуальні дії потрібно провести?

4. Які судові експертизи необхідні?

3. Під час відпрацювання операції «Зелений ліс» на митному пості «Дністер» був ретельно перевірений вантажний автомобіль «DAF» та напівпричеп до нього, завантажені обробленими дерев'яними оциліндрованими стовпами загостреної форми з одного боку. Згідно наданих документів - вантажної митної декларації, міжнародної товарно-транспортної накладної, сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлення з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій, фітосанітарного сертифіката в кузові автомобіля та напівпричепа перевозиться 1938 стовпів із деревини сосна, закріплених на піддонах, загальним об'ємом 32,138 метрів кубічних. Проте під час повного митного огляду в середині напівпричепа виявлено два піддони з розташованими на них 242 невідциліндрованими стовпами не загостреної форми з деревини сосна. Згідно п.2 ч.1 ст.2-1 Закону України «Про особливості державного регулювання суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» експорт таких товарів заборонено.

Водій пояснив, що деревину йому навантажували на території двох підприємств: ДП «Підприємство Державної кримінально-виконавчої служби України (№98)» та ДП «Підприємство Державної виконавчої служби України (№58)», на що є відповідні акти навантаження. Керував усім директор ПП «Авантаж» гр. К., з яким у нього укладений договір на перевезення цієї деревини на територію Молдови до місцевого підприємця. Водій також пояснив, що за навантаженням від особливо не спостерігав та в деталі не вдавався. На наступний день К. передав йому оформлені у митного брокера митні документи і він вирушив у рейс.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1. Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.

2. Визначте обставини, що потребують з'ясування.

3. Які процесуальні дії потрібно провести?

4. Які судові експертизи необхідні?

4. Оперативними співробітниками СБУ було отримано інформацію про те, що гр. Д, працюючи інспектором митниці, разом із своїм знайомим гр. П, з метою створення показників у роботі щодо виявлення злочинів на державному кордоні, на території м. Могилів-Подільського Вінницької

області підшукують осіб з числа місцевих мешканців, які б за грошову винагороду погодились незаконно перемістити через митний кордон України в пункті пропуску «Могилів-Подільський - Отач» дві старовинні ікони.

Так, 21.05.20.. року гр. П. у телефонній розмові запропонував своєму знайомому Н. за грошову винагороду у розмірі 1000 гривень незаконно перемістити через митний кордон України в пункті пропуску «Могилів-Подільський - Отач» дві старовинні ікони, пояснюючи при цьому, що до кримінальної відповідальності Н. не притягнуть, а лише складуть протокол про адміністративне правопорушення, який Д. потім «...вирішить з ким треба».

23.05.20..року гр. П. зустрівся з гр. Н. та передав останньому дві ікони. Вказані ікони Н. необхідно було приховати на тілі під сорочкою та здійснити перетин державного кордону через пішохідний перехід пункту пропуску «Могилів-Подільський - Отач» м. Могилів-Подільський.

24.05.20.. року Н., перебуваючи в зоні митного контролю у напрямку «вихід з України» під час проведення усного та письмового декларування повідомив завідомо неправдиві дані - про відсутність у нього предметів, переміщення яких через державний кордон України обмежено або заборонено. Після заповнення Н. митної декларації інспектором митниці Д. було проведено особистий огляд Н., під час якого виявлено на тілі під сорочкою дві старовинні ікони та складено протокол про порушення митних правил. В подальшому до приміщення митного посту увійшли співробітники СБУ та затримали співучасників.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1.Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.

2.Визначте обставини, що потребують з'ясування.

3.Які процесуальні дії потрібно провести?

4.Які судові експертизи слід призначити?

5. До оформлення на митний пост «Дякове» перевізник подав документи, згідно з якими на експорт завантажено столярні вироби з хвойних порід дерев та цвяхи для їх кріплення. Під час митного огляду підтвердилась лише товарна позиція цвяхів. Решта, за попереднім висновком спеціаліста, – це обрізні, нестругані, не шліфовані лісоматеріали у вигляді колод довжиною два метри. Частину з них виготовлено з сосни, а решту, понад 20 кубометрів, – з акації, груші та черешні.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1.Визначте елементи криміналістичної характеристики

2.Запропонуйте початкові слідчі (розшукові) дії.

6. 04.01.20.. року в м. Харків на станції метро «Студентська» близько 23.00 співробітниками поліції затримано двох осіб за перебування в

громадському місці в нетверезому стані. Під час особистого огляду в одного із них, гр. Міхальчука, в кишені куртки було виявлено металевий предмет, конструктивно схожий на пістолет «ТК» (Тульский, Коровіна, калібром 6,35 мм., виробництва СРСР) без набоїв. Міхальчук заявив, що зброю знайшов у вагоні, підібрав і планував віддати на виході поліції, але не встиг. Однак його знайомий гр. Терещенко пояснив, що ніякого пістолета вони не знаходили і Міхальчук раніше вихвалявся, що привіз з Придністровської Молдавської Республіки (ПМР) цікаву іграшку, до якої потрібно знайти зараз «маслят», про наявність у Міхальчука зброї він не знав.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та:

1. Охарактеризуйте слідчу ситуацію та висуньте версії, обґрунтуйте свою відповідь.

2. Визначте обставини, що потребують з'ясування.

3. Які процесуальні дії потрібно провести?

4. Які судові експертизи слід призначити?

Список літератури

Алексєєв О. О., Весельський В. К., Пясковський В. В. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 278 с.

Архіпов В. В. Судово-товарознавча експертиза товарів народного споживання та послуг: теорія та практика: навч.-практ. посіб. Київ: Центр учб. літератури, 2016. 306 с.

Благута Р. І., Мовчан А. В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання. навч.-метод. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 255 с.

Хараберюш О. І. Протидія контрабанді в Україні: оперативно-розшуковий аспект: монографія. Київ: Дакор. 2015. 416 с.

Розслідування незаконного переправлення осіб через державний кордон України: метод. рекомендації / С. С. Чернявський, А. А. Вознюк, О. М. Брисковська та ін. Київ, 2017. 64 с.

Сучасні методи досудового розслідування кримінальних правопорушень: підручник / О. М. Цільмак, О. Є. Користін, О. М. Заєць та ін. Одеса: Фенікс, 2017. 352 с.

Шевченко О. В. Використання спеціальних товарознавчих знань у кримінальному провадженні: монографія / під заг. ред. О. О. Садченко. Київ: Талком, 2018. 245 с.

Шевчук В. М. Методика розслідування контрабанди: проблеми теорії та практики: монографія. Харків: Гриф, 2003. 280 с.

Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів: Закон України від 08.09.2005 № 2860-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2860-15#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Про музеї та музейну справу: Закон України від 29.06.1995 № 249/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 21.09.1999 № 1068-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 № 39/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Критерії належності спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/669-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Тимчасового порядку видачі сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1260-2005-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.04.2024).

Які товари належать до підакцизних? URL: <https://dp.dpss.gov.ua/news/yaki-tovari-nalezhat-do-pidakciznih> (дата звернення: 11.04.2024).

Т е м а 10. РОЗСЛІДУВАННЯ ШАХРАЙСТВА З ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

Питання для обговорення

1. Криміналістична характеристика шахрайства з фінансовими ресурсами.
2. Обставини, що підлягають з'ясуванню у кримінальному провадженні.
3. Типові слідчі ситуації на початку кримінального провадження та комплекс слідчих (розшукових) дій щодо їх вирішення.
4. Побудова слідчих версій і планування розслідування шахрайства з

фінансовими ресурсами.

5. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

1. Засновник і голова ФГ «Геоліта» Шрамко з метою одержання із бюджету дотації нібито для покриття затрат, пов'язаних з закупівлею елітного насіння сільськогосподарських культур, надав у державний орган – управління сільського господарства Первомайської райдержадміністрації сфальсифікований документ – реєстр товарно-транспортних накладних на придбання елітного насіння. Фактично насіння не було куплене. На підставі цих неправдивих відомостей Харківське управління сільського господарства переказало на банківський рахунок ФГ «Геоліта» 11900 грн. Одержані із бюджету дотаційні кошти витрачені Шрамко на потреби будівництва продуктового магазину.

Визначте, ознайомившись з кримінальним провадженням:

1. Елементи криміналістичної характеристики. Прокоментуйте їх.
2. Які обставини підлягають з'ясуванню у кримінальному провадженні?
3. Які процесуальні дії необхідно провести для з'ясування цих обставин?

2. Генеральний директор Приватного акціонерного товариства «Азнефть» Іжньов з метою одержання кредиту надав у банк фіктивне техніко-економічне обґрунтування кредитного проекту, довідку про наявність у нього великої партії металобрухту, акт прийому-здачі на збереження металобрухту в Укрвормет, договір між «Азнефть» та турецькою фірмою «Хамідифер» про поставку металобрухту в Турцію. Одержані кошти витратив на непередбачені кредитним договором цілі.

Розгляньте обставини кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

1. Які способи вчинення злочину? Охарактеризуйте їх.
2. Які процесуальні дії необхідно провести?
3. Які судові експертизи слід призначити?

3. Директор ТОВ «Роман ЛТД» Носов звернувся до директора ТОВ «Рідний колос» Бардіна з пропозицією одержати на ТОВ «Рідний колос» кредит у банку і передати його ТОВ «Роман ЛТД» за певну винагороду. Свої дії Носов мотивувала тим, що її фірма знаходиться у складному фінансовому становищі і їй у такій ситуації кредит не видадуть, а ТОВ «Рідний колос» має стабільний фінансово-господарський стан. Вступивши у злочинну змову, Бардін та Носов підготували сфальсифіковані необхідні документи для одержання кредиту і надали їх у Київське відділення Ощадбанку України м. Харків, причому їх за вказівкою Носова готувала головний бухгалтер ТОВ «Роман ЛТД» Кучерова. Під час попередньої перевірки матеріалів отримано інформацію про те, що Кучерова здогадувалась про готування злочинної

операції з грошовими коштами, але нікому не повідомляла, побоюючись втратити роботу. Грошові кошти за кредитом, одержані на ТОВ «Рідний колос», переведені на рахунок ТОВ «Роман ЛТД», де їх витратили на різні цілі.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

1. Визначте елементи криміналістичної характеристики та розкрийте їх.

2. Висуньте слідчі версії та запропонуйте процесуальні дії для їх перевірення.

4. У заяві керівника АТ «АЛЬФА-БАНК» до ГУНП України вказано, що директор і засновник ТОВ «Наїна» Митько з метою одержання кредиту у розмірі 1 200 000 грн. надала в банк завідомо неправдиву інформацію про наявність цілісного майнового комплексу перукарні вартістю 882 000 грн. та вантажного автомобіля вартістю 490 000 грн., що нібито належить її фірмі.

Насправді ТОВ «Наїна» володіє лише обладнанням перукарні вартістю 20 000 грн, а саме приміщення, в якому розташована перукарня, знаходиться у комунальній власності і використовується на підставі договору оренди. Вантажний автомобіль проданий за рік до цього.

На підставі представлених оціночних актів майнового комплексу перукарні вартістю 882 000 грн. та вантажного автомобіля вартістю 490 000 грн 20.05.20.. року АТ «АЛЬФА-БАНК» перерахувало грошові кошти у сумі 1 200 000 грн. на розрахунковий рахунок ТОВ «Наїна». Протягом тижня гроші з рахунку ТОВ «Наїна» було перераховано трьома траншами: 1) 22.05.20.. року за обладнання для перукарні на розрахунковий рахунок ТОВ «Евакс» 590 000 грн; 2) 25.05.20.. року на придбання будівельних матеріалів на розрахунковий рахунок ПП «Інтеркім» 378 000 грн.; 3) 27.05.2016 р. за виконання будівельних робіт на розрахунковий рахунок «Грин Лайн» 232 000 грн.

Після неодноразового звернення керівництва АТ «АЛЬФА-БАНК» до ТОВ «Наїна» щодо повернення грошових коштів за використання кредитних коштів погашення процентів не відбулось. Дане повідомлення внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

1. Визначте елементи криміналістичної характеристики та розкрийте їх.

2. Висуньте слідчі версії та запропонуйте процесуальні шляхи їх перевірення.

5. У відділенні ПАБ «ІмексБанк» 16.08.20.. року Сазонов надав співробітникам банку завірену копію трудової книжки та довідку про свої доходи, що містили інформацію, відповідно, про знаходження Сазонова у

трудових відносинах з приватним підприємством «Чайм» на посаді менеджера з продажу друкованої продукції і його дохід за останні шість місяців – 25757 грн. На підставі отриманих документів С. був виданий споживчий кредит на придбання холодильника та пральної машини. Досудовим розслідуванням встановлено, що Сазонов також надав ще одну підроблену довідку про доходи до відділу Департаменту соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації, завдяки якій йому була нарахована житлова субсидія, і що Сазонов офіційно не працює. У своєму поясненні Сазонов зазначив, що довідки замовляв через мережу Інтернет, сплачував за них на картку ПАТ КБ «ПриватБанк» та забирав біля станції метро у невідомої особи.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

- 1. Визначте елементи криміналістичної характеристики та розкрийте їх.*
- 2. Висуньте слідчі версії та запропонуйте процесуальні шляхи їх перевірення.*

Список літератури

Благута Р. І., Мовчан А. В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання. навч.-метод. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 255 с.

Виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних із зміною ціни при проведенні публічних закупівель: навч. посіб. / О. В. Авраменко та ін.; Львів: ЛьвДУВС, 2018. 103 с.

Даниляк А. В. Особливості взаємодії під час розслідування економічних злочинів, вчинених організованими групами: монографія. Харків: Панов А. М., 2019. 232 с.

Дії працівників поліції у разі виявлення економічних злочинів: методичні рекомендації / Кубецька О. М., Лазарєв В. О., Неклеса О. В. та ін. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т. внутр. справ, 2020. 76 с.

Економічна безпека та фінансові розслідування: концепти, прагматика, інструментарій забезпечення: монографія / Т. Г. Васильців та ін.; за заг. ред. О. І. Вівчар. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 394 с.

Лисенко С. Як розкривати економічні злочини. Рекомендації фахівця: монографія. Київ: «Персонал», 2018. 324 с.

Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики: монографія / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2006. 624 с.

Чернявський С. С. Фінансове шахрайство: методологічні засади розслідування: монографія. Київ: Хай-Тек Прес, 2010. 624 с.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Метою самостійної роботи є формування спеціальних правничих компетентностей щодо розуміння сутності методів юридичної психології, усвідомлення структурного підходу до організації слідчої та судової діяльності, формування у здобувачів освіти цілісних знань про психологічні особливості поведінки людини в сфері суспільних відносин, що регулюються правом. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: індивідуальна підсумкова письмова робота; доопрацювання матеріалів лекції; підготовка до практичних занять (колоквіуми та семінари); самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань; робота з інформаційними ресурсами; підготовка конспектів першоджерел та додаткової літератури; підготовка до розгляду практичних задач; підготовка до дебатів, дискусій, круглих столів; авторські резюме на статті в наукових журналах; наукове повідомлення з вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць з тем початкової дисципліни; анотування наукових статей і монографій; здійснення аналізу законопроектів та змін законодавства.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні додаткової навчальної, наукової літератури, ознайомленні із законодавством, яке регулює правоохоронну діяльність. Самостійна робота призначена для поглиблення знань студентів із тем, що передбачені навчальною дисципліною.

Освітні технології та методи навчання

- Освітні технології: проблемне навчання, контекстне навчання, студентоцентроване навчання, аудіо-візуальні, інтерактивні та ІТ-технології, тематизація навчального процесу, наукові дискусії, технологія студентоцентристського навчання.

- Методи навчання: поєднання словесних, наочних та практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод (Case study), метод дискусії, круглий стіл презентація, лекція-візуалізація, практичне заняття у формі презентації тощо.

6. *Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Криміналістичні засоби протидії економічній та фінансовій злочинності» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, виконання текстових завдань, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять розраховується загальноарифметична кількість балів (максимальна оцінка 80 балів за 2 модулі), що включається до підсумкової рейтингової оцінки;
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів /контрольних робіт/тестування.

Протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують самостійну роботу у формі підготовки індивідуальної роботи (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо) та обов'язкової індивідуальної підсумкової письмової роботи.

Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо) – 10 балів.

Максимальна кількість балів за результатами захисту обов'язкової індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами
контрольних заходів:

Поточний контроль						Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Самостійна робота студентів		
п/з	Колоквіум/ контрольна робота/ тестування	п/з	Колоквіум/ контрольна робота/ тестування	Індивідуальна робота студентів (реферат, стаття, тези, есе тощо)	Обов'язкова індивідуальна підсумкова письмова робота	
max 20	max 10	max 30	max 10	max 10	max 20	max 100

7. Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум/контрольна робота/тестування	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	6	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка індивідуальної роботі студентів:		
Реферат	Max 5	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені власні пропозиції.
	4	Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва

		помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено плагіат.
Стаття	Max 10	Наукова стаття рецензується науковим керівником і зараховується публікація статті у фаховому науковому виданні.
	0	Незадовільний рівень виконання роботи.
Тези доповіді	Max 8	Тези рецензується науковим керівником і зараховується публікація тез доповіді на студентській науково-практичній конференції.
	0	Незадовільний рівень виконання роботи.
Есе	Max 6	Есе містить ключову ідею, що розкривається у змісті роботи на конкретних прикладах із судової практики, цитатах науковців з висловленням свого власного ставлення до досліджуваного питання.
	3	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, містить методологічні помилки, недостатнє обґрунтування досліджуваного питання.
	Min 0	
Оцінка обов'язкової індивідуальної підсумкової письмової роботи	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела на власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	10	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, власні висновки При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументацією окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків

	Min 0	Робота оформлена неналежним чином. Без посилання на джерела і містить методологічні помилки При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію суджень і проаналізувати інформацію. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності. .
Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою

		викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	4
Список нормативно-правових актів та літератури до всіх тем.....	7
Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	10
Тема 1. Теоретичні основи та криміналістичні технології протидії економічній та фінансовій злочинності	10
Тема 2. Особливості взаємодії в розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	13
Тема 3. Особливості організації та планування розслідування кримінальних правопорушень слідчо-оперативними групами	17
Тема 4. Криміналістичні засоби подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	22
Тема 5. Криміналістичні методи дослідження носіїв інформації (документів).....	27
Тема 6. Використання матеріалів фінансових контролюючих органів та внутрішніх перевірок при розслідуванні кримінальних правопорушень	31
Тема 7. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень економічної та фінансової спрямованості	34
Тема 8. Розслідування злочинних посягань у сфері функціонування державної фінансової системи (ст. 199 КК України)	37
Тема 9. Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням встановлених митних правил (ст. 201, 201-1, 201-3, 201-4 КК України).....	40
Тема 10. Розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України)	45
Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	48
Освітні технології та методи навчання.....	49
Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	49
Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів.....	49
Критерії оцінювання результатів навчання.....	50
Шкала підсумкового педагогічного контролю.....	52

Навчальне видання

Електронне видання

**МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ
ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ФІНАНСОВІЙ ЗЛОЧИННОСТІ»**

(вибіркова)
для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»

Розробники : КУРМАН Олександр Васильович,
КОСТЕНКО Марина Володимирівна,
МУСІЄНКО Олег Леонідович

Відповідальний за випуск *В. М. Шевчук*